Учѣте ся брати мои,
Думайте читайте

СВОБОДА

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь.

„Въ своій хатѣ своя правда
И сила и воля"
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ

Число 13 | ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. Пятниця 27 Цвѣтня 1894. | ГОДЪ II

ХРИСТОСЪ ВОСКРЕСЕ!

Христосъ воскресе! Витаемо тими святими словами, радости и веселія нашихъ братовъ Русиновъ въ Америцѣ.

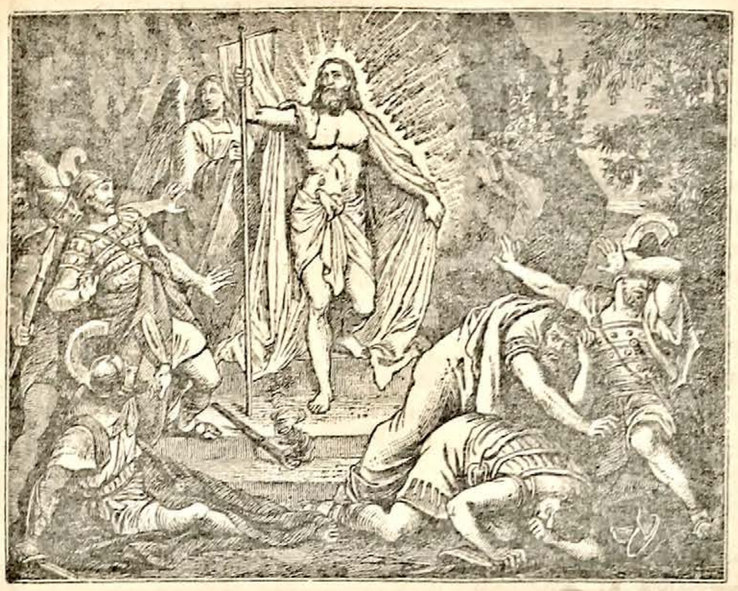
Христосъ Воскресе! Нехай се повитане досягне до всюды, де жіють и тяжко працюють братя Русины, не хай тіи святіи слова додадуть одваги всѣмъ слабымъ тѣломъ и духомъ, нехай они покрѣплять ихъ якъ спасенна надѣя.

Христосъ Воскресе! Воскреснѣмо-жь и мы до нового житя, скиньмо зъ себе узы мертвоты и заспалости и вознесѣмъ ся духомъ горѣ; памятаймо що высоке ученіе Христове научае чоловѣка жити не только тѣломъ але и духомъ, учить насъ, що чоловѣкъ есть образъ а подобіе боже. Працюймо жь надъ власною душею; нехай святи слова Евангелія не будуть для насъ мертвою буквою, але нехай претворять ся въ правдиве дѣло. Будьмо христіянами не только на словахъ, але оживѣмъ вѣру въ Воскресенію добрыми дѣлами.

Христосъ учивъ насъ бути братами. Та наука Христова мае не только моральну, але и практичну вартость, бо братерство, - организація то така сила, котра все переможе.

Кохаймо братъ - брата и простѣмъ вся воскресеніемъ, спомагаймо оденъ другого, приступаймо до „Союза!" Нехай онъ буде для насъ Русиновъ осередкомъ нашого новоого житя; кождый кто вступае до „Союза," придбае черезъ те собѣ щирыхъ братовъ котри поможуть ему въ бѣдѣ, порадують ся его щастію, якъ щастю родного брата.

Окромъ того, коли чоловѣкъ жіе одиноко, не належачи ни до якой организаціи, онъ ся опускае, не дбае про гоноръ, союзъ, организаціи, заставляють чоловѣка оглядатись на свое житє, онъ соромить ся своихъ братовъ, боить ся зробити наругу той организаціи, до котрой онъ належить и черезъ те самъ подвисшуеть ся морально,

Христосъ воскресъ, Христосъ воскресъ!
Житє намъ нове даровавъ,
Невольнымъ волю Онъ принесъ,
Своєю смертію смерть поправъ!...

Христосъ воскресъ, Христосъ воскресъ!
Онъ намъ погинути не давъ,
Онъ путь вказавъ намъ до небесъ,
Одъ смерти къ жизни насъ призвавъ.

Христосъ воскресъ, Христосъ воскресъ!
Онъ фарисеивъ побѣдивъ.
Предъ свѣтломъ Правды мракъ изчезъ,
Христосъ отъ сна насъ нробудивъ.

Христосъ воскресъ, Христосъ воскресъ!
Онъ братный „Союзъ" заложивъ,
За котрый крестну смерть понесъ,
Й до каплѣ свою кровь проливъ.

Христосъ воскресъ, Христосъ воскресъ!
Онъ пана изъ рабомъ зровнявъ,
Закутыхъ до чести поднесъ
Катамъ людей силу однявъ.

Христосъ воскресъ, Христосъ воскресъ!
Забудь на мигъ ярмо заботъ.
Почуй той благовѣсть зъ небесъ,
Къ житю воскресни нашъ народъ!

Воскресни, встань!
Скинь кайданы,
На себе глянь,
Тьму вродженн!
Працюй борись,
Май розумъ свой,
Читай учись,
За волю стой!
Минувше спомни!
Що було колись,
Тамъ силу черпи,
Въ будуще бодрись.
На помочь власну
Народъ мой опрись!
На Вислу и Тибръ
Дармо не дивись!...

Гр. Гр.

воскресае духомъ.

Кто належить до „Союза," той сповняе завѣтъ Христовъ, бо дбае про братерство, котре намъ Христосъ заповѣдавъ, своєю вольною смертію скрѣпивъ и тридневнымъ Воскресеніемъ прославивъ.

Кромъ належаня до „Союза" мусять Русины старати ся о те, щобъ просвѣтити душу свою наукою свѣтломъ Св. Христового Воскресенія. Для того що бы знати добре науку Христову треба перечитати ей пильно одъ слова до слова не оденъ разъ, а для того, що бы ю перечитати треба впередъ всего умѣти читати, треба бути грамотнымъ. Кто ся не вчить грамоты, той грѣшить, бо одвертае отъ себе можность познати докладно науку Христову читаючи уважно св. писаніе. Може скажуть, що мало часу зостасть ся посля працѣ для науки, алежь, люде, люде! Колибъ Вы и той малій часъ, котрый зостае ся у васъ, не марновали по сальонахъ, а обернули го на науку, давнобъ уже кождый Русинъ бувъ грамотный и просвѣта ширилась бы у насъ и ишла такими жь кроками, якъ ширять ся піятика и неморальность.

Тяжко навѣть въ Свѣтлый Празникъ Христовъ и спомнути про тіи бридки грѣхи, але насъ не покидае надѣя, що все те мине ся, що братя Русины одчують въ серцяхъ своихъ Воскресеніе Христово, що мы скинемо грѣхи наши зъ себе, якъ Христосъ пелены гробови, що незадового мы повитаемо Русиновъ, поздоровимо, яко щирыхъ Христіянъ, зъ радостію христіяньскою и не при де ся намъ споминати только про грѣхъ и недбалость але дяковати милосерному Богу за то, що онъ навернувъ сыновъ своихъ до познаня вѣчной правды и истинны.

Христосъ Воскресе! и своимъ Воскресеніемъ Христосъ, яко правдивый Богъ и чоловѣкъ, побѣдивъ тьму и розсѣявъ морокъ. Тьма т. е. грѣхъ, а мы Русины, дякую-чи своей заспалости, ходимо въ темнотѣ и черезъ те, согрѣшаемо противъ Христа побѣдившого тьму и звавшого всѣхъ до свѣта волѣ и и добра.

„Воскресенія день просвѣтимъ ся людіе!"
Скиньможъ зъ себе тую заспалость и всѣ Русины [illegible] хай всюды, всюды, де [illegible] только жіють въ Амер[illegible] чи працюють въ америк[illegible] скихъ фабрикахъ, чи тя[illegible] працюють въ майнахъ, [illegible] працюють, стинаючи аме[illegible] каньски лѣсы, чи бѣду[illegible] недужи, надломлени тяж[illegible] ю працею, по шпиталяхъ, нехай всюды Русины почують наше щире повитане до нихъ: Христосъ Воскр[illegible] и нехай тое повитане на[illegible] внитъ серця ихъ щирою [illegible] достію и напоить бажанієм, воскреснути душею и стати туть, въ чужой земли, прикладомъ иншимъ народамъ, яко христіяне, яко розумни роботники, яко люде, котри не зокопали силъ душевныхъ, подобно лѣнивымъ рабамъ, але розвинули ихъ по словамъ Христа.

Христосъ Воскресе! Всюда, де жіють Русины, въ Украинѣ, въ Галичинѣ, въ Угорщинѣ и ту въ Америцѣ роздають ся тіи слова. Нехай же они станутъ гасло[illegible] нашого воскресенія дух[illegible] ного и народного, нехай [illegible] завсе зостануть ся въ ду[illegible] кождого щирого Русина [illegible] нехай будять въ немъ охоту до щирой невсипущой працѣ надъ собою.

Ще разъ: Христосъ Воскресе

Мили братя Русины! Витаемо Васъ всюды, де чути родну мову, де Русинъ не запродавъ ще своей вѣры, де ще Русины почувають ся Русинами! Христосъ Воскресе!

По причинѣ святъ Воскресенія Христова слѣдующе число „Свободы" не выйде въ слѣдуючу пятницю якъ звычайно, але въ пятницю по проводной недѣлѣ.

Дальше, звертаемъ увагу нашихъ читателѣвъ „Свободы," котри ще за газету не заплатили най не оттягають ся.

SVOBODA
(LIBERTY.)
Weekly Paper
The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю..........2.50
Все дописи и грошѣ просимо висилати пôдъ адресою:
To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходить що тиждня въ Пятницю

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All money or money orders should be addressed to: „Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J. as second class mail matter.

ЩО ЧУВАТИ въ СТАРОМЪ КРАЮ.

РУСКА ПОЛИТИКА.

Львовска польска газета „Kuryer Lwowski" пишучи въ справѣ консолідаціи Русинôвъ, каже що Вир. Митрополитъ Сембратовичъ належить до тыхъ, котрыхъ сподѣвана згода сторонництвъ рускихъ затревожила. Намъ не хочеть ся вѣрити сему и беремъ за выдуману рѣчь. Бо наколибъ се було правда, то значилобъ: бути посмѣховищемъ и проклятіемъ руского загалу въ нынѣшнôмъ и въ грядущôмъ вѣку.

„Душпастыръ" церковна газета подала дуже плохо обдуману статію о зъѣздѣ мужôвъ довѣрія и о консолідаціи Русинôвъ. Мы зъ великимъ обуреннемъ перечитали тую шкрабанину и сейчасъ прийшло було такожь намъ на гадку, же писатель тоѣ статіи мусѣвъ бути десь по добрôмъ обѣдѣ въ іезуитôвъ, коли вышкаривъ таку дурницю, наколи поумаємъ при кôнци XIX. столѣтія знаходять ся таки зацофанцѣ, таки обскуранты, таки іезуитски лизуны якъ зъ сей статьи можна довѣдатись.

Чи не кара то божа! Коли тôлько русинъ хоче полѣпшити свою нещасну долю, коли хоче пораховати свои силы и стати на чисто народнôмъ грунтѣ и добиватись своихъ правъ, тогда мовъ та мара сунеть ся до него: то іезуитъ, то чортъ. Той зъ кадиломъ той зъ кропиломъ, той съ парастасникомъ другій зъ осмогласникомъ. Сей дає му цѣловати якусь часть св. Торквемады яко реликвію, той знову стару булу мышами обгрызлу простягае передъ очи бѣдного русина, абы тôлько заголомшити его и не допустити щобъ самъ про себе думавъ. „Дайте спокой!" Кричитъ рускій хлопъ, я все а все вѣру. Що хочете отъ мене нещасного? Дайте менѣ хлѣба, дайте менѣ жити на бôжôмъ свѣтѣ и терпѣти зъ Спасителемъ Христомъ! Я вже крещеный, водою и кровію, слезами и розпеченымъ желѣзомъ. Я вѣрую и чаю воскресенія мертвыхъ и знаю що теперь рускій народъ въ пеклѣ, але буде весь въ небѣ, а все що го обертали то въ лѣво то въ право будуть прогнани во тьму кромѣшну.

Въ день громадного суда рускій народъ повстане противъ нихъ.

Редакція „Свободы" дякуе прилюдно газетѣ „Дѣло" за ей згадку и похвалу за наши малозначни труды для блага американьской Руси. Правда, редакторъ „Свободы" ще не обраховавъ ся зъ „Дѣломъ," но неодовга прийшле що належить ся а потôмъ будемо просити прислать „Дѣло" въ замѣнъ.

Редакція.

Краевы газеты подають що поляки въ Россіи такъ розгнѣвали ся на папу римского за его нову енциклику, въ котрой взываѣ щобъ поляки забули вже разъ на отбудованіе польщи а слухали царскихъ указôвъ, же сбявили охоту перейти на вѣру пртестаньску. Твердый духъ католицкій въ тыхъ полякахъ — нема що и казати....

Руски газеты зъ краю скаржать ся що Римъ зъ Русинôвъ-Уніятôвъ мало собѣ важить. Се стара байка. Слибъ Русины взялись на польско-езуитскій спосôбъ и тихо — по тихоньки написали и пôдписали письмо, въ Римъ и поставили квестію: „be or not to be" тогда сейчасъ Римъ змѣнивъ бы свою политику.

Тôлько зъ политики. А теперь скажемо о хлопской бѣдѣ та нуждѣ. На котрый гласъ зачнешь, то все выходить на: „плачуся и рыдаю." Нова бѣда, нови податки и до податкôвъ нови додатки.

Мѣсто Новый Санчъ, якъ пишуть английски газеты, спалило ся майже цѣлкомъ. Огнь якъ здаесь повстав якъ пару разъ предъ тымъ на улицяхъ замешкалыхъ черезъ жидôвъ. Протоє спалилась гимназія и лютеранскій костелъ, котри то будынки були близко тыхъ улицъ.

АМЕРИКАНСКА РУСЬ.

Намъ Русинамъ тутъ въ Америцѣ не одно добре и хосенне дѣло далобъ ся зробити, слибъ не тяжки вороги нашого народа и не тая слабодушность поодинокихъ Русинôвъ. Хотяй наша патріотична праця: совокупити розсѣяныхъ въ одно, просвѣтити темну масу, взбудити въ ней почуте національне, обзнакомити зъ духомъ часу повôльно до теперъ йде черезъ тое наши люде не повинни упадати на духу и тратити надѣи на успѣхъ.

„Свобода," котра уже не спускае анѣ на минуту очей зъ повзятой цѣли, до котрой всѣма силами прямуе, кличетъ до слабодуховъ:

Не будьте шкарлупниками, помнѣть на золоти слова великого американьского поэты Лонгфелло:

„In this world of the battle
Be a man not a cattle!"

По нашому булобъ се такъ:

Въ борбѣ сего свѣта
Будь смѣлый мужчина!
А не якъ въ ярмѣ ходяча
Безумна скотина!...

Уважайте на тое же насъ згубила и до народного нещастя допровадила наша податливôсть, легковирность слабодушность, рабскій послухъ и глупе рахованє не на власну, але на чужую помôчь. У насъ най буде памятна американьска пословиця: „help yourself!" Той засады тримаесь и зъ самого початку трималась „Свобода" знаючи напередъ, що правда мусить мати своихъ противникôвъ але ихъ и мусит побороти чи теперь, чи въ четверь.

Не минуло пару мѣсяцѣвъ якъ завязавъ ся „Союзъ" а вже появивъ новый духъ, ново руского житя. Маса руского народа прийшла уже троха до переконаня и до народного почутя. Русины, котри заховали чисту совѣсть одъ всякого пôдкупничества и легковѣрности ворожой стороны, горнуть ся до „Союза" такъ въ купѣ, якъ и поодиноко помимо лихихъ часôвъ. Але най но робота рушить ся, тодѣ буде насъ сила. Мы се не пишемо ось такъ на вѣтеръ, але знаемо якъ то теперь зачали двигатись Русины до працѣ на народнôмъ полю. Въ Пассайкъ, тамошни зд р вомы сляни Русины уже рухають ся, спôзнавши правду и справу, за котру боресь наша „Свобода." Въ Джерсі Сіті руске братство въ числѣ 80 членôвъ пристало до „Союза" и заплатило вступне и мѣсячне. Центровиль жде лишень хвилѣ, коли поправить ся робота. Бриджпортъ, Ансонія, Ню Йоркъ, Елизабетпортъ за „Союзомъ" Шамокинъ, Ексцелсіоръ, Мт. Кармель, Чикаго, Біконъ Фаллъ, Фріляндъ, Газлетонъ Олифантъ, Майфілдъ всѣ братя союзники.

Цѣль „Союза" уже и въ другой части, т. е. на полю просвѣщенія руского народа, уже въ маленкой части осягнена. Русины зъ Юнкерс старають ся всѣми силами получити священника руского духа зъ Галичины, до Пассайку также прійде рускій священникъ зъ Галичины. Въ однôмъ и другôмъ мѣстѣ буде руска школа и читальня а все до „Союза." Въ Джерсі Сіті Русины старають ся о закупленє дому, де буде читальня, школа, и и галя на мітінґ.

Въ Шенандорѣ, за голосомъ „Свободы," также заложили тамошни Русины школу и читальню. о. Лавришинъ постарались о букварѣ руски, бо писали до „Свободы" и Редакція сей часъ зг доситъ учинила ихъ пропенію.

Въ Мт. Кармелѣ, за старанемъ о. Констанкевича, ревного руского священника заложилась читальня и руска школа для старшихъ и дѣтей.

Въ Піттсбургу о. Полянскій, помимо тяжкой працѣ въ душпастырствѣ, слабого здоровля, не щадить своихъ силъ и свого здоровля, заложили руску школу, и сами учать дѣтей грамоты.

Въ Шамокинъ, въ Олифантѣ такъ само суть руски школы, читальнѣ и руска оркестра.

Чи найдеть ся ще такій чоловѣкъ на свѣтѣ, котрый бы посмѣвъ навѣть помыслити о безнадѣйности на успѣхъ и розвôй „Союза" на его неудачи щось доброго зробити для американскихъ Русинôвъ?

Допись.

Passaic 12 Цвѣтня.

Хвальна Редакція!

У насъ велика бѣда, бо не маемо того, котрый бы насъ учивъ и на добру дорогу направивъ. Одна „Свобода" пôдтримуе нашого руского духа и крѣпить нашу надѣю на лучше.

Мы вѣримо въ Бога, же наша свята справа не пропаде и Онъ намъ поможе выдобутися зъ ярма, пôдъ якимъ теперь стогнемо.

Неодовга покажемо свѣту, що мы можемо.

До „Союза и мы будемо належати. Н. Д.

ЗАЯВЛЕНІЕ.

Редакторъ „Свободы" заявляе всѣмъ неприхильнимъ до того дѣла, за котре боре ся „Свобода" власними силами, що его ни мало не страшать всяки особисти напады на него, бо онъ роспочавъ выдане своей газеты ни для особистой користи, але маючи на оцѣ добро рôдного народу. Тымъ бôльше соромъ тимъ, котри противъ чистой ідеи выступають зъ болотомъ, не маючи мабуть, красного оружія для защиты свого дѣла. Ще бôльше соромъ тимъ, котри хочуть сидѣти разомъ на двохъ стôлцахъ, хочуть служити и Богу и мамонѣ и нарѣкають на остри напады „Свободы на ворогôвъ народа. Наше дѣло праве и мы вѣруемо, що мы побѣдимо. Нехай же выходять вороги зъ болотомъ, они тôлько сами забрудять ся нимъ, а насъ не покаляють, бо тутъ иде не о нашу особу але о добро бѣдного люду и мы не маемо ни права ни охоты вôдступити нѣ на крокъ отъ того що считаемо за честне и правдиве.

ЧИТАЙТЕ!

САМОУЧИТЕЛЬ И СЛОВНИКЪ АНГЛІЙСКО-РУСКІЙ.

Не дивлячись на значни выдатки редакція „Свободы" порозумѣвшись зъ деякими свѣтлими Русинами не задово роспочне выдане „Самоучителя англійской мовы" и „Словника" для Русинôвъ въ Америцѣ.

Давно вже почуваесть ся некуча потреба въ тихъ выданяхъ, але нѣкто не мавъ охоты до той нудной працѣ. Але мы уважаемо за обовязокъ не тôлько наставляти Русинôвъ, заохочувати ихъ до науки, але и дати имъ для того всѣ залежни одъ насъ способы. Однимъ зъ найкрасшихъ способôвъ до просвѣты буде Самоучитель, кктрый дость можнôть нашимъ робôтникамъ пôзнати англійску мову и тымъ зробити зъ нихъ людей, котри зрогумѣють обставины житя того краю, въ котрôмъ они жіють, научить ихъ бути правдивиими горожанами, а не попихачами въ рукахъ политикерôвъ.

БЕРѢМЪ НА РОЗУМЪ!

„Учѣте ся брати мои думайте читайте."

Шевченко.

Мало є такихъ зъ нашихъ людей тутъ въ Америцѣ, котрибъ знали кто писавъ, и що писавъ и до кого писавъ повысши наведени слова, Тарасъ Шевченко то бувъ великій чоловѣкъ, посланый небомъ для бѣдныхъ невôльниковъ, крепаковъ Русинôвъ То бувъ вторый Мой-

сей, що мавъ освободити рускій рôдъ зъ невôльничого гнету и неволѣ, але засѣвши нови на престолѣ жестокіи фараоны не услухали нового Мойсея и его громового голосу, повного проклятя божого и людского помазаным елесмъ милосердія а незнаючихъ пощады помилованя надъ заковаными рабами. Шевченко обдареный божимъ даромъ обявляти все горе, всю бѣду, всю кривду руского народа въ складныхъ словахъ, забезпечивъ собѣ безсмертну славу великого руского поети и вѣчную память у грядущихъ поколѣнь.

Великій мученикъ за правду и волю святую вѣщимъ, пророчимъ окомъ предвидѣвъ, же народъ тодѣ буде вôльнымъ, наколи буде просвѣченымъ. Протое, онъ за житя одзывавъ ся и нынѣ зъ надъ Днѣпровои могилы кличе до насъ всѣхъ: „учѣте ся брати мои, думайте, читайте!" Бо се одна вбита дорога до храму свободы, котрой дверѣ отвирають ся лишень ключомъ просвѣты и самопôзнаня. Наши братя въ старôмъ краю о скôлько де дають ся по розмеженой святой рускои землѣ хитрыми, въ ночи тьмы поставленными кордонами, тримають ся святой заповѣди незабутого Тараса: учать ся, думають, читають, щобъ знали добиватись своихъ правъ, статись вôльными и своимъ власным плугомъ свою орати землю и до своей стодолы звозити плоды. Мы що тутъ въ Америцѣ, маємо свободу. Але мы зъ ней таку маємо користь, якъ тôй слѣпый зъ окуляровъ —бо непросвѣщени и звязани кайданами трих кутими: невѣжества, легковѣрности и байдужности. Щобъ уже и намъ выйти зъ душевной неволѣ, зъ дому оспалости, байдужности и пониженя. Кличемо до Васъ дорогіи братя огненными словами, второго пророка Еремін, вылившего кровави слезы надъ великою „Руиною" учѣтеся! Закладайте читальнѣ — а тамъ темна маса нашого народа узрѣть свѣтъ, тамъ навчить ся якъ въ свѣтѣ жити, якъ дбати о свою гôдность якъ вôльни люде, тамъ т. е. въ читальнѣ, научить ся нашъ братъ думати якій теперъ устрôй на поли економычно – суспôльнôмъ; чого домагаєсь робоча маса людей отъ своихъ працедавцѣвъ, для чого повстають стрейки, яке мае заняти становище робôтникъ въ нѣнѣшной борбѣ зъ ненасытными капиталистами; якъ мае и де мае забезпечити себе, свою родину рускій робôтникъ. Яки честноты мають украшати душу робôтника; якъ онъ мае бути ощаднымъ, тверезымъ, просвѣщенымъ, богобойнымъ.

Русины!

Вмѣсто въ святую недѣлю сидѣти при кеку пива и бавити ся роспустно а въ понедѣлокъ за битки сидѣти въ гарештѣ и платити тлумачамъ. лаєрамъ, шкваєрамъ по 30, по 50 долярôвъ - лучше скнутися по пару центôвъ и заложити читальню. Се не дуже тяжка рѣчь. Накождôмъ плейзѣ таки знайдуть ся пару людей мудрыхъ що знають читати и писати. Отже най тіи зôйдуть ся разомъ и поговорять мудре слово и заложать читальню. Якъ уже мають знайденый льокаль або таку станцію, де можуть зôйти ся, тогда приступлять до выбору голови, секретара и касіера. Коли уже старшина выбрана, тогда господарь забирае голосъ и каже, щобъ каждый членъ читальнѣ давъ мѣсячну вкладку яку ухвалить. Дальше на першôмъ засѣданю мають скинути ся по пару центôвъ або и по долярови и за тіи грошѣ закупити собѣ книжочки зъ старого краю и газеты краевы, бо „Свободу кажда читальня дôстане даромъ. Въ спровадженю книжочокъ и газетъ зъ старого краю то прошимо удатись о пораду до Редакціи „Свободы."

ЦѢКАВЕ ЗНАТИ.

Въ котрôмъ роцѣ было заложене мѣсто Шенандоа?

Шенандоа, або Шенандоръ, якъ наши люде называють, было заложене въ роцѣ 1863. Першими мешканцями ново заложенôго мѣста были: Велши и Нѣмцѣ, а пôзнѣйше прибули Поляки Литвины и Русины. Шенандоа теперь много церквей всякого вѣроисповѣданія, театръ, и двѣ такъ званыхъ „public halls." Шенандоа есть центрумъ копалень угля на цѣлый округъ. Число мешканцѣвъ въ року 1870 було 2951 а теперъ числить ихъ на 18. тысячъ.

Для насъ Русинôвъ, мѣсто Шенандоа, замѣтне тымъ, що въ немъ перше въ Америцѣ почалося розвитіе самочутя Русинôвъ, була заложена перша руска церква, въ Шенандорѣ поселивъ ся першій рускій священникъ. Колибъ на далѣй йшло такъ якъ сперше, то теперь було бы осередкомъ руско-американской просвѣты. Але на великій жаль и Шенандоа не минула джума мадярôнства, котра посушила зелени пороcти руского дерева. Здаєть ся що теперь коли Русины потроху починають збуватись той джумы, може и въ Шенандоа знову розквитне житє народне въ напрямѣ щиро - патріотичнôмъ на честь и славу святой Руси.

ДО БРАТСТВЪ!!!

БУДЬТЕ БРАТАМИ, А НЕ ВОРОГАМИ.

Хочемо росповѣсти на сей разъ кôлька словъ о тôмъ, якъ мусять поводити ся въ братствахъ люде, котри до нихъ належать: бо мало ще тôльки заложити братство, але треба его провадити зъ користію для членôвъ, щобъ зъ братства выникало добро для загалу, а не самолюбни сварки и незгоды.

Часто-густо у насъ теперь бувае въ братствахъ, що ихъ члены замѣсть того, щобъ добрымъ провадженемъ своей организаціи заохочувати людей вступати якъ найчисленнѣйше до ней, марнують часъ на особисти свары, на бридки оказы власного самолюбства и черезъ те пусують власне дѣло. Особливо тутъ въ Америцѣ, де братства не вôд давна росповали свое истнованіе они мусять бути бережеными, якъ нѣжный квѣтъ отъ морозу вôдъ всякой свары и незгоды.

Нехай члены братствъ перше чимъ прилюдно вызывати оденъ другого злодѣями, вчинаючи свару, згадають що они брудять тимъ братство, а черезъ те брудять и сами себе, бо они належать до братства.

Нѣкто не стане жити въ смердячôй хатѣ, бôйтесь-жъ того неладу, котрый робить свара въ власнôмъ братствѣ, бережѣть его и поважайте, бо поважаючи братство и шануючи его честь, нѣкого иншого якъ самихъ себе шануєте.

Звернули мы тутъ увагу, черезъ те, що то есть найбôльша рана въ нашихъ братствахъ: не поспѣе братство засноватися а вже отъ оно каждый мѣсяць реорганизуєсь, змѣняе конституцію, змѣняе урядникôвъ братства, розбивае ся на партіи и черезъ те обертае важне дѣло, на смѣхъ.

Отже маємо надѣю, що члены братствъ уважно перечитають сю нашу замѣтку и розмыслять надъ нею. Памятайте добре те, що зруйновати легко есть, але збудовати трудно.

Будуйте-жъ а не руйнуйте! Памятайте, що коли засновуєте братство засновуєте его для добра свого загалу.

Памятайте, що коли укладаєте конституцію, то мусите ю поважати и сповняти якъ найсуминнѣйше всѣ ей точки, бо конституція пише ся не для забавы, але для руководства членôвъ.

Выбирайте на урядникôвъ братства такихъ людей, котрыхъ поважають всѣ, выбирайте тверезыхъ, ощадныхъ, щобъ не лайдачили громадски гроши. Коли будете выбирати такихъ урядникôвъ, тодѣ не треба буде ихъ мѣняти що день.

Ревідуйте що мѣсяця остро касу, щобъ все братство знало якъ стоить каса и могло вôдвернути всякій нещасный выпадокъ.

Колибъ прийшло до якихъ спорôвъ публичныхъ въ якôмъ братствѣ, заховуйтеся чемно, не ображаючи оденъ другого, отконьте на бôкъ всяки особисти уразы и власне самолюбство. Особливо кажемо о самолюбствѣ, бо въ насъ не разъ буває такъ, що той, котрый ледвѣ – ледвѣ умѣе пôдписати свое имя, якъ курка лабами по пѣску нашкрабає, вважає уже себе за скôнченого академика и зъ погордою дивить ся на такого, котрый и не умѣе того зробити, але про те може бути въ десять разъ мудрѣйшій такого слабописьменного академика.

ПРИЯТЕЛѢ.

Цѣкаве оповѣданє
Ивана Нечуя

Другого дня въ ранцѣ Юстинна встала и здивувалась. Кузьма и Василь десь щезли. Вже она приставила въ пѣчь обѣдъ, вже и обѣдъ, давненько скипѣвъ, а ихъ не було. Голодни волы стояли въ стайнѣ и ревали Юстінна дала воламъ сѣна, напоѣла, вже и пообѣдала, вже и вечерь наставъ, а Кузмы и Василя не було. Кузьма збиравъ ся въ той день на роботу въ поле. Волы простояли вже до вечера, а господаря и сына не було,

— Щось оно є! Боже мôй! Щось они задумують, думала цѣлый день Юстинна, пораючись въ хатѣ и на подвôрю, Боже мôй милостивый! Побила мене лиха година та нещаслива,

Кузьма и Василь вернулись зъ Лысянки вже опôвночи. Хата була заперта. Они пôйшли въ стодолу и залягли въ засторонку, обыдва пяни, якъ нôчь. Другого дня Юстинна кричала на нихъ, кричала, доки горло не заболѣло

— Де вы були вчера? Де вы пропадали цѣлый день? Волы не нагодовани. Робота въ поли стоить, а вы волочитесь та пете.

Кузьма и Василь мовчали и словомъ не обозвались.

— Де ты бувъ? Де ты волочивъ ся? крикнула Юстинна, приступивши до Кузмы.

— Атобѣ нащо? сказавъ сердито Кузьма.

— Якъ нащо? Хиба я не господыня въ хатѣ? Якій зъ тебе хозяинъ? День и нôчь десь волочишь ся, пешь, нѣчого не робишь, до пôвдня спишь. Волы стоять безъ роботы, кричала Юстинна.

— Невелика бѣда, якъ день постояли безъ роботы. Встигнемо выорати поле; а якъ ты разъ, другій даси сѣна воламъ, то тобѣ руки не поотпадають, сказавъ Кузьма, протягаючись.

— Пянице, ледащо. Самъ волочись ся, ще и парубка за собою тягаєшь, кричала Юстинна.

— Мачухо! парубка не зачѣпай, бо парубокъ якъ тобѣ въ зубы дасть, то и зубы вызбираешь, сказавъ понуро Василь.

— Ще сего не дôждала одъ тебе! Я жъ тебе обшиваю, обпираю, варю тобѣ и печу, якъ наймичка, а ты менѣ смѣешь такъ говорити, кричала Юстинна.

Василь мовчавъ и тôльки позѣхавъ.

Юстинна була страшно цѣкава довѣдатись, куды ходили и де пили Кузьма зъ Василемъ. Ѣй усе здавалось, що они тягають ся десь по шинкахъ. Але разъ она пôйшла въ хлѣвъ. Вже кôлька день въ хлѣвѣ кудкудикали куры. Юстинна пôйшла подивитись, чи не несуть ся куры въ загатѣ. Она почала лапати руками поверхъ загаты, коли дивить ся, въ кутику загаты щось блищить черезъ солому якъ зôрочка. Сонце прорвалось черезъ дѣрки загаты и впало на щось блискуче. Юстинна засунула руку въ солому и найшла фляшку, а коло неи и другу. Фляшки були не прости. зъ чудными квѣтками и вже надпити до половины. Юстинна одôткнула одну фляшку, попробувала, що було въ фляшцѣ, покоштувала зъ другой фляшки и задумалась.

— Що оно? Чи горѣвка, чи вино? Таке мôцне и добре. Такой горѣвки мужики не пють. Та и фляшки якись не прости, думала Юстинна, коштуючи то зъ, одной то зъ другой фляшки.

А то була одна фляшка рому. а друга вина. Злодѣи обôкрали десь крамницю и Шмуль привѣзъ до Кузьмы повни мѣшки фляшокъ, та всякого добра.

На „Рускій Народный Дôмъ" прислали:
о. І. Констанкевичъ . $2.00

Хотячи приступити до „Союза" най посылають вступне и нѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. J. Konstankiewich
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

Ктобъ знавъ чи въ старôмъ краю чи тутъ въ Америцѣ де бувае Михаилъ Кухта походячи зъ села Кролика Волоского въ Галичинѣ, просить ся дати знати до Редакціи „Свободы"

Звертаємъ увагу пч. Русинôвъ, щобъ зъ всякими замовленями книжокъ, зверталась на адресу:

D. Saley 136. Morris Str.
Jersey City N. J.

Новый транспортъ книжокъ уже надôйшовъ сими днями. нажи иншими есть „КОРМЪ ДУШИ."

Молись, трудись, тверезись, учись, до „Союза" запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковъ посѣщай, „Свободу" читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не грайте, тôлько грошъ щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому" ану скинтесь по центови! Со не запоминайте!..... Буде зъ васъ!